

---

02 Μαΐου 2017

Προς Πρόεδρο και μέλη Επιτροπής Περιβάλλοντος Βουλής,

Απόψεις για τροποποιητικό νομοσχέδιο Περί Σκύλων Νόμου που τιτλοφορείται ως οι Περί Σκύλων Νόμοι 2002 έως 2017.

Αναφορικά με το παραπάνω θέμα θα θέλαμε αρχικά να ευχαριστήσουμε την επιτροπή Περιβάλλοντος της Βουλής των Αντιπροσώπων για την πρόσκληση στην συζήτηση στο πολύ σημαντικό νομοσχέδιο που προωθείται από το Υπουργείο Εσωτερικών και αφορά την κατοχή των σκύλων και τιτλοφορείται ως: «Οι Περί σκύλων Νόμοι 2002 έως 2017» (εφεξής ο Νόμος). Αρχικά θα θέλαμε να σχολιάσουμε το πόσο σημαντικό είναι το γεγονός ότι η απόφαση της πολιτείας, της νομοθετικής εξουσίας και του κράτους να ασχοληθεί με το φλέγον θέμα των ζώων γενικότερα και δει τις υποχρεώσεις που πρέπει να έχουν οι ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς, τόσο ως προς τα ζώα τα ίδια αλλά και προς τους ανθρώπους και το κράτος, βρίσκεται προς την σωστή κατεύθυνση. Η προσπάθεια που ξεκίνησε το 2014 για την τροποποίηση αυτής της νομοθεσίας έχει περάσει από πολλές διαβουλεύσεις. Το τελικό τροποποιητικό νομοσχέδιο που κατατίθεται έχει κάποια καλά στοιχεία, αλλά και κάποια σημεία που θεωρούμε ότι μπορούν να επιφέρουν περισσότερα προβλήματα από αυτά που υπάρχουν. Επιπροσθέτως, πιστεύουμε ότι δεν έγινε σωστός έλεγχος μεταξύ άλλων νομοθεσιών της Κυπριακής Δημοκρατίας αλλά και της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας που επηρεάζουν ταύτη την τροποποίηση. Οι κτηνίατροι ως επιστημονικός κλάδος (τόσο ο ιδιωτικός όσο και ο Δημόσιος Τομέας) μπορεί να διαδραματίσει καίριο ρόλο στη θέσπιση κανόνων, στην δημιουργία συνείδησης σε σχέση με την ευημερία των ζώων, αλλά και στη δημιουργία παιδείας σε σχέση με το πώς πρέπει ένας πολίτης να συμπεριφέρεται στο κατοικίδιο του ζώο.

2. Στα πλαίσια των παραπάνω, θα θέλαμε να σας παρουσιάσουμε ξανά τις απόψεις του Παγκύπριου Κτηνιατρικού Συλλόγου (εφεξής ΠΚΣ) σε σχέση με τον Νόμο αρχίζοντας από τις πρώτες απόψεις που είχαν σταλεί το 2014 και οι οποίες δεν είχαν υιοθετηθεί στην ολότητα τους (συνημμένο 1).

3. Συνεχίζοντας, θα θέλαμε να διαμαρτυρηθούμε για το σύντομο χρονικό διάστημα που μας δόθηκε για την μελέτη της τροποποίησης και παρόλο που καταθέτουμε τις προτάσεις που αναφέρονται σε αυτή τη επιστολή, θα θέλαμε να επιφυλαχθούμε για επιπλέον προτάσεις μετά από διαβούλευση που θα γίνει με τα μέλη μας. Με βάση την εμπειρία των μελών μας (τόσο από τον δημόσιο όσο και από τον ιδιωτικό τομέα) από το 2002, όπου και ξεκίνησε να εφαρμόζεται ο πρώτος Νόμος και εντεύθεν, θεωρούμε ότι έχουμε δει όλα τα τρωτά σημεία του Νόμου και οι απόψεις μας είναι ουσιαστικές για την επίλυση των προβλημάτων που υπήρχαν με τον μέχρι τώρα Νόμο. Ακολουθεί η κατά άρθρο παρουσίαση των προτάσεών μας (Παράρτημα Ι).

Κλείνοντας, θα θέλαμε να σχολιάσουμε ότι ο πρωταρχικός του κάθε κράτους θα πρέπει να είναι η πρόληψη και όχι η τιμωρία. Συνεπώς θεωρούμε σημαντική την εκπαίδευση των ιδιοκτητών στα διάφορα θέματα που αφορούν τα ζώα συντροφιάς. Σαφώς και ο κάθε παρανομούντας θα πρέπει να τιμωρείται, αλλά αυτό δεν θα

αλλάξει αν δεν ενδιαφερθεί η πολιτεία να διορθώσει τους πολίτες της διαμέσου της παιδείας. Θυμίζουμε την έκφραση του Γκάντι: «Ο Πολιτισμός ενός έθνους διακρίνεται από τον τρόπο, με τον οποίο οι άνθρωποι συμπεριφέρονται στα ζώα» και λυπούμαστε που σε αυτό το κομμάτι βρισκόμαστε ακόμη πολύ πίσω. Θεωρούμε επίσης ότι πρέπει όλες οι νομοθεσίες που αφορούν τα ζώα θα πρέπει να μαζευτούν και να μπουν κάτω από μία νομοθεσία πακέτο, ώστε να μην επικρατεί σύγχυση και να μην υπάρχουν αντιφατικές νομολογίες μεταξύ νομοθεσιών. Οι νομοθεσίες δεν πρέπει να είναι αποτέλεσμα προχειρότητας και το κάθε νομοσχέδιο να συντάσσεται από τεχνοκράτες και εμπειρογνώμονες που γνωρίζουν τα προβλήματα στην ολότητα τους. Σε αυτό το εγχείρημα ο ΠΚΣ εφόσον του ζητηθεί θα σταθεί αρωγός.

Με Εκτίμηση,

Εκ του Διοικητικού Συμβουλίου του

Παγκύπριου Κτηνιατρικού Συλλόγου

(Ιωάννης Καρράς)

(Κτηνίατρος)

(Πρόεδρος Π.Κ.Σ)

(Δημήτρης Επαμεινώνδας)

(Κτηνίατρος)

(Γράμματέας Π.Κ.Σ)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Παρουσίαση προτάσεων Παγκύπριου Κτηνιατρικού Συλλόγου

Άρθρο 2: Ορισμός αδέσποτου σκύλου

Να προστεθεί ... χωρίς πομποδέκτη ή μη καταχωρημένος πομποδέκτης στο μητρώο των ΚΥ

Άρθρο 3:

(Εδάφιο 2) (α) & (β):

«Η άδεια κατοχής εκδίδεται μετά από υποβολή σχετικής αίτησης και προσκόμιση:

(α) Πιστοποιητικού ή βιβλιαρίου υγείας που εκδίδεται από εγγεγραμμένο κτηνίατρο σύμφωνα με το δεύτερο πίνακα,

(β) πιστοποιητικό εγγραφής και μόνιμης σήμανσης από το Διευθυντή

ΣΗΜΕΙΩΣΗ-ΣΧΟΛΙΟ:

Ο ΠΚΣ θεωρεί ότι το πιστοποιητικό υγείας είναι ανεπαρκές, καθώς θα εκδίδεται μία φορά το χρόνο και θα πιστοποιεί ότι ο σκύλος είναι υγιής κατά τη στιγμή της εξέτασης. Το βιβλιάριο υγείας είναι ορθότερο, καθώς θα πρέπει να είναι πλήρως συμπληρωμένο και ενημερωμένο και περιλαμβάνει τους εμβολιασμούς, τις αποπαρασιτώσεις και άλλες θεραπείες, ενώ θα διασφαλίζεται με αυτό η διασφάλιση της υγείας και ευημερίας των ζώων καθώς και της δημόσιας υγείας. Επιπλέον, θα είναι πιο εύκολο να παρακολουθείται ή να επιβάλλεται οποιοδήποτε πρόσθετο μέτρο χρειαστεί σε περιπτώσεις εξάρσεως ζωοανθρωπονόσων (π.χ. λύσσας). Το άρθρο αυτό εισηγούμαστε να τροποποιηθεί και ως επίσημο έγγραφο να θεωρείται το πλήρως συμπληρωμένο και θεωρημένο από ιδιώτη εγγεγραμμένο κτηνίατρο, βιβλιάριο υγείας και όχι πιστοποιητικό υγείας. Τέλος, επειδή το μορφότυπο του βιβλιαρίου υγείας δύναται να καθορίζεται από τον Διευθυντή, ο Διευθυντής μπορεί να εγκρίνει το μορφότυπο του βιβλιαρίου υγείας του ΠΚΣ και να αναθέσει την έκδοση των βιβλιαρίων στον ΠΚΣ, το οποίο είναι και το αρμόδιο επιστημονικό σώμα.

(Εδάφιο 3): Να προστεθεί *«...για την ανανέωση της άδειας κατοχής θα δίδεται χρονικό περιθώριο ενός μηνός μετά τη λήξη της προηγούμενης, ήτοι μέχρι 31 Ιανουαρίου έκαστου έτους...».*

ΣΧΟΛΙΟ: Θεωρούμε ότι αν εφαρμοστεί η νομοθεσία και γνωρίζοντας την ιδιομορφία του λαού μας, κατά το διάστημα της τελευταίας εβδομάδας του έτους θα υπάρχει συνωστισμός για την ανανέωση των αδειών κατοχής και σε μία περίοδο που οι υποχρεώσεις είναι αυξημένες και μεγάλο ποσοστό των πολιτών βρίσκεται σε διακοπές. Θεωρούμε ότι πρέπει να δίδεται περιθώριο ενός μηνός (όπως π.χ. γίνεται για τις άδειες κυκλοφορίας των αυτοκινήτων).

(Εδάφιο 6)(α): Να προστεθεί ... *«η Αρμόδια Αρχή πρέπει να ενημερώσει τον Διευθυντή για να γίνει η σχετική ενημέρωση του μητρώου των ΚΥ (αλλαγή στοιχείων επαφής, Διεύθυνση διαμονής του ζώου κλπ).»*

(Εδάφιο 6)(γ): Να προστεθεί ... *«και γραπτή ενημέρωση από τον ιδιοκτήτη ή/και την Αστυνομία ή/και Αρμόδια Αρχή των κατά τόπους ΕΚΓ για δήλωση του σκύλου ως απώλεια ή κλοπή με ταυτόχρονη ενημέρωση του μητρώου των ΚΥ.»*

(Εδάφιο 7): Να προστεθεί ... *«δύναται να έχουν περισσότερα έως 5 ζώα σε περίπτωση που δεν προκαλείται οχληρία [το 5 επιλέγηκε γιατί με βάση τους Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς (ΕΕ) αρ. 576/2013 και (ΕΕ) αρ. 577/2013 έως 5 κατοικίδια θεωρείται μη εμπορικού τύπου διακίνηση άρα κάλλιστα κάποιος μπορεί να αφιχθεί από το εξωτερικό έχοντας στην κατοχή του 5 ζώα].*

-Τι γίνεται εάν διαπιστωθεί όμως οχληρία κατά το ωράριο που ορίζεται στον Περί κοινής Ησυχίας Νόμο; Εξαναγκασμός ιδιοκτήτη για εκπαίδευση των κατοικίδιων του και προσκόμιση αποδεικτικών; Εκτιμούμε ότι πρέπει να νομοθετηθούν όλα αυτά τα σημεία/μέτρα.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τροποποίηση του **άρθρου 3 εδάφιο 7:** γίνεται καθορισμός 2 σκύλων ανά ισόγειο και 1 σκύλος ανά διαμέρισμα. Αυτό επεμβαίνει καταπατά το δικαίωμα της ελεύθερης επιλογής του κάθε ιδιοκτήτη που θέλει να διατηρεί περισσότερους σκύλους σαν κατοικίδια. Υπάρχουν ήδη κάτοχοι σκύλων

με περισσότερους του ενός σκύλους, που δεν προκαλούν πρόβλημα σε κανένα και τους διατηρούν σε πολύ καλές συνθήκες. Σημαντικό είναι να τονιστεί ότι στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΕ) αρ. 576/2013, επιτρέπεται η μεταφορά από τον ιδιοκτήτη μέχρι 5 σκύλους (μη εμπορικού τύπου διακίνηση) σε όλη την επικράτεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επομένως η παραπάνω πρόνοια αντιβαίνει τους όρους των Ευρωπαϊκών Κανονισμών που αναφέρονται παραπάνω και πιθανόν να τίθεται θέμα αντισυνταγματικότητας, καθώς ο συγκεκριμένος Ευρωπαϊκός Κανονισμός έχει εναρμονιστεί στο Κυπριακό δίκαιο (άρα είναι νόμος του Κράτους). Επιπλέον αυτού, θα παρατηρηθεί η παραδοξότητα του ότι, ένας Ευρωπαίος πολίτης θα έχει το δικαίωμα να φέρει μέχρι πέντε σκύλους στην Κύπρο ενώ ένας Κύπριος πολίτης (επίσης Ευρωπαίος Πολίτης,) να μην έχει το δικαίωμα να κατέχει πέραν του ενός ή δύο σκύλους, αντίστοιχα. Στο σημείο αυτό να θυμίσουμε ότι μία από τις θεμελιώδεις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι και η ισότητα των δικαιωμάτων μεταξύ των πολιτών της, επομένως σας καλούμε να αναθεωρήσετε το αντισυνταγματικό, κατά τη γνώμη μας, άρθρο. Επιπροσθέτως, η πρόνοια που αναφέρει ότι θα μπορεί η Αρμόδια Αρχή να χορηγεί άδειες όταν συντρέχουν ειδικοί λόγοι είναι γενική, μπορεί να ερμηνευθεί κατά το δοκούν και δίχως να υπάρχει διαδικασία στο πως θα γίνεται (π.χ. επιτροπή που θα αποφασίζει κλπ.). Θεωρούμε ότι αυτή η πρόνοια θα πρέπει να αφαιρεθεί και να μπει πλαφόν με βάση τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό. Επιπλέον, δεν αποσαφηνίζεται τι θα γίνεται στις περιπτώσεις που κάποιοι πολίτες ασχολούνται με φιλοζωικά σωματεία και οι οποίοι υιοθετούν προσωρινά (foster homes-Δηλαδή προσωρινή φύλαξη μέχρι να βρεθεί μόνιμο σπίτι), αδέσποτα ζώα. Σε τέτοιες περιπτώσεις, ή όταν προκαλείται οχληρία, τι θα κάνει ο Δήμος; Στα πλαίσια της φιλοζωίας θα πρέπει να καθορίζονται ορθές διαδικασίες για την ρύθμιση αυτών των περιπτώσεων.

Άρθρο 3B.

Εδάφιο (3) (α):

Πρέπει να καθοριστεί το τι θεωρείται ως «τραυματισμός» γιατί και η εκδορά ή το αιμάτωμα δύναται να θεωρηθεί τραυματισμός.

Επιπλέον, δεν θα διερευνάται καθόλου η αιτία που ο σκύλος τραυμάτισε; (πχ. Παιδιά εισέρχονται σε χώρο οικίας με όλες τις προβλεπόμενες σημάνσεις και ενοχλούν το σκύλο ο οποίος είναι και φύλακας και κατόπιν ο σκύλος προκαλεί τραυματισμό σε ένα από τα παιδιά, τότε τι γίνεται; Θανατώνεται ο σκύλος;)

Με τις πρόνοιες του σημείου αυτού της νομοθεσίας, θα καταδικαστούν αδίκως πολλά ζώα. Αρκεί να σκεφτούμε ότι ένας κτηνίατρος δύναται καθημερινά να δαγκωθεί, αλλά όχι επειδή είναι επικίνδυνος ο σκύλος, αλλά επειδή το ζώο ήταν στρεσαρισμένο ή η αντίληψή του ήταν ότι το συγκεκριμένο άτομο δύναται να του προκαλέσει κακό. Επίσης ένας σκύλος δεμένος και περιορισμένος στο πλαίσιο της αυτοάμυνας όταν δεν έχει επιλογή να απομακρυνθεί δύναται να δαγκώσει.

Επομένως θεωρούμε ότι θα πρέπει να καθοριστεί και να νομοθετηθεί μια διαδικασία προς αποφυγή περαιτέρω πρακτικών δυσκολιών που σχετίζονται με την εφαρμογή της νομοθεσίας.

Πχ. Πρέπει να νομοθετηθεί ότι ο τραυματισμός-δήγμα προσώπου/ατόμου πρέπει να επιβεβαιώνεται από ιατρό (ιδιωτικό ή δημόσιο;) μετά από απαίτηση της αρμόδιας αρχής. Ακολούθως η αστυνομία ή η ΑΑ που διερευνά πρέπει να δίνει γραπτή εντολή σε κτηνίατρο για να προχωρήσει σε ευθανασία ενώ αυτός δύναται να προβεί σε ευθανασία μόνο εάν είναι αποδεκτό από μέρους του. Με το πέρας της ευθανασίας ο κτηνίατρος οφείλει να εκδώσει πιστοποιητικό θανάτου. Σε περίπτωση που ο σκύλος δεν είναι αδέσποτος και δεν είναι υπό την κυριότητα, κατοχή ή φύλαξη κάποιου, τότε ο ιδιοκτήτης επιβαρύνεται τα έξοδα της ευθανασίας. Επιπλέον ο ιδιοκτήτης δύναται να επιλέξει το κτηνίατρο που θα θανατώσει το ζώο του και εξυπακούεται πάλι ότι κατόπιν αποδοχής του κτηνιάτρου γίνεται η ευθανασία.

Εδάφιο 3(β): Με βάση αυτά τα άρθρα η αστυνομία και το Ταμείο Θήρας έχουν το δικαίωμα να θανατώσουν ένα ζώο. Δεν διευκρινίζεται πως θα καταλήγουν στην απόφαση τους, με τι κριτήρια θα λαμβάνεται αυτή η απόφαση, αν θα έχουν μία στοιχειώδη εκπαίδευση κ.λ.π. Πρέπει αυτές οι περιπτώσεις να καταγράφονται; Πρέπει να υπάρχει επαρκής τεκμηρίωση σχετικά με το τι προκάλεσε ο σκύλος; Πρέπει η αστυνομία ή η θηροφυλακή να είναι αυτόπτης μάρτυρας του συμβάντος; Αν εφαρμοστούν σωστά οι πρόνοιες της νομοθεσίας δεν απαιτούνται τέτοια ακραία άρθρα. Αν δημιουργηθούν χώροι φύλαξης και συλλαμβάνονται τα αδέσποτα με τη σωστή διαδικασία, τότε δεν θα υπάρχουν αδέσποτα. Αν καταγράφονται όλοι οι σκύλοι από όλες τις Τοπικές Αρχές, τότε θα μειωθεί ο αριθμός των σκύλων που δεν είναι σεσημασμένοι κλπ. Παρακαλώ όπως αφαιρεθεί αυτό το άρθρο ή τουλάχιστον τεκμηριωθεί επαρκώς.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τροποποίηση του βασικού νόμου με την προσθήκη νέων άρθρων 3Α και 3Β.

Όσο αφορά το 3Α (1) υπάρχουν ταραχές και μπαλκόνια που οι συνθήκες κράτησης των ζώων είναι σύμφωνες με τον περί προστασίας και ευημερίας των ζώων νόμον και σε πολλές περιπτώσεις είναι καλύτερες από άλλους «επιτρεπτούς» χώρους.

Όσο αφορά το 3Β (3) (α) και (β) είναι πολύ εύκολο να γίνει παρερμηνεία των σημείων. Θα πρέπει να προστεθεί ότι η όλη διαδικασία έχει εξεταστεί από τις Αστυνομικές Αρχές και ότι οι Αστυνομικές Αρχές μετά από έρευνα κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι πρέπει ο σκύλος να θανατωθεί και αυτή να δίνει στον εγγεγραμμένο κτηνίατρο γραπτή εξουσιοδότηση για την ευθανασία του ζώου. Πρέπει να προβλεφθεί το κόστος ευθανασίας και ταφής ή αποτέφρωσης του σκύλου καθώς και ποιος θα επωμίζεται τα έξοδα συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που ο σκύλος είναι αδέσποτος.

Άρθρο 5:

Να προστεθεί και οπτικό ερέθισμα (εικόνα σκύλου) ως υποχρέωση παρουσίας στη πινακίδα σήμανσης, έτσι ώστε να καλυφθούν οι ομάδες πληθυσμού που δεν ξέρουν να διαβάζουν (π.χ. παιδιά που πλησιάζουν σε περιφράξεις σπιτιών και μπορεί να περάσουν τα χέρια τους από κάγκελα) ή που δεν ξέρουν Ελληνικά. Επιπλέον θεωρούμε ότι οι πινακίδες θα πρέπει να αναφέρουν την συγκεκριμένη πρόταση και στα Αγγλικά (ως επίσημη γλώσσα της ΕΕ), η και σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα κρίνεται αναγκαίο.

Άρθρο 6 (1)(γ)(ιι)

Πρέπει να διορθωθεί η πρόταση που τελικά παρέμεινε.

Δηλαδή η πρόταση που παρέμεινε στο εν λόγω άρθρο να τροποποιηθεί από: «όταν ο ιδιοκτήτης εγκαταλείπει το σκύλο του ο σκύλος δραπετεύει ή διαφεύγει» σε «όταν ο ιδιοκτήτης εγκαταλείπει το σκύλο του ή ο σκύλος δραπετεύει ή διαφεύγει από τον τόπο κατοικίας του...»

Άρθρο 6 σημείο (3) & (4): Στο νέο σημείο που έχει προστεθεί ως (3), αναφέρεται ότι το χρονικό διάστημα το οποίο θα έχει η αρμόδια αρχή, μετά την παράδοση προς αυτή, ενός αδέσποτου σκύλου για να προβεί σε ενέργειες ώστε να ανευρεθεί σπίτι είναι 15 ημέρες και μετά η ΑΑ δύναται να προχωρήσει σε ευθανασία του σκύλου. Στο αμέσως επόμενο σημείο (4) αναφέρει ότι το διάστημα αυτό είναι 30 ημέρες. Τι ισχύει τελικά;

ΣΧΟΛΙΟ-ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Αντιλαμβανόμαστε όλοι ότι η λύση της ευθανασίας είναι η εσχάτη λύση και θεωρούμε ότι το διάστημα είτε των 15 ημερών είτε των 30 ημερών είναι τραγικά βραχύ για την ανεύρεση νέου σπιτιού σε ζώο. Αυτό θα γίνεται ακόμη πιο δύσκολο αφού μπαίνει αριθμητικός περιορισμός στο αναφαίρετο δικαίωμα του κάθε ιδιοκτήτη σκύλου να επιλέγει τον αριθμό των σκύλων που έχει το δικαίωμα να κατέχει. Το θεωρούμε εξαιρετικά ακραίο μέτρο και θα παρακαλούσαμε όπως τουλάχιστον αυξανόταν το διάστημα αυτό σε τουλάχιστον 2 μήνες. Σίγουρα πρέπει να διατεθούν χρήματα προς τους Δήμους ή Κοινότητες ώστε να γίνουν καταφύγια, ή να συνεργαστούν με άλλα εγγεγραμμένα καταφύγια και αυτό μπορεί να τροχοδρομηθεί διαμέσου των χρημάτων που θα λαμβάνονται μέσω των αδειών κατοχής.

Άρθρο 6 (4)

Πρέπει να προστεθεί: «...ενώ εάν ο σκύλος είναι αδέσποτος τα έξοδα καταβάλλονται από την ΑΑ».

Άρθρο 9(3)(α)

Πρέπει να τροποποιηθεί...(βλ. αντίστοιχο σημείο του συνημμένου 1)

Πρόσωπο το οποίο διενεργεί τη σήμανση ενημερώνει το ίδιο το μητρώο των ΚΥ ή προσκομίζει τα απαραίτητα έγγραφα στις ΚΥ, εντός ενός μηνός από τη διενέργεια της σήμανσης, για να ενημερωθεί το μητρώο ενώ η ΑΑ δύναται να έχει ανά πάσα στιγμή πρόσβαση στο μητρώο και να βλέπει τις νέες προσθήκες.

Επίσης σχετικά με τις νέες προσθήκες το Τμήμα Τελωνείων θα αναγράφει όλους τους σκύλους και αυτούς που έρχονται για διακοπές, η μόνο αυτούς που οι ιδιοκτήτες τους θα παραμείνουν για μεγάλο χρονικό διάστημα (πχ πέραν του 1 έτους); Πρακτικά μη εφαρμόσιμο και απαιτείται καλή ενημέρωση τόσο στο αεροδρόμιο, λιμάνι, μαρίνες όσο και σε διαδικτυακό υλικό που σχετίζεται με μετακινήσεις ζώων. Τί γίνεται με αυτά που ελέγχονται από ΚΥ (από τρίτες χώρες με εξαίρεση τα Ρώσικα που έχουν στην κατοχή τους ευρωπαϊκό διαβατήριο) και δεν καταγράφονται από Τελωνείο; Τι γίνεται με τους σκύλους που αφικνούνται στα πλαίσια του ενδοκοινοτικού εμπορίου και ακόμη δεν έχουν ιδιοκτήτη αφού πηγαίνουν πχ σε πετσοπ -> αδέσποτα με τσιπ;

Άρθρο 10(1)(γ)

Να προστεθεί στην επιφύλαξη του εν λόγω άρθρου ότι: *«...η Τοπική Αρχή οφείλει να κρατεί αρχείο ημερολογιακό για τον κάθε σκύλο (ημέρα σύλληψης) και να τεκμηριώνονται οι ενέργειες που έγιναν τόσο για εξεύρεση του ιδιοκτήτη όσο και διάθεσής του σε άλλο άτομο.»*

Άρθρο 11(1)(γ)

Να γίνει (γ) και όχι (α) ξανά

«...Εγγεγραμμένος κτηνίατρος βεβαιώνει ότι επικρατούν τα χαρακτηριστικά των επικίνδυνων φυλών...»

Πρέπει τα χαρακτηριστικά αυτά να νομοθετηθούν, γιατί θα δημιουργηθούν πολλά προβλήματα στις Τοπικές Αρχές εάν τέτοιες υποθέσεις οδηγηθούν στο δικαστήριο και μπορεί το κράτος να καταβάλει πολλές αποζημιώσεις.

Αφαίρεση του πίνακα των απαγορευμένων φυλών (Πέμπτος Πίνακας). Η βιβλιογραφία έδειξε ότι δεν υπάρχουν επικίνδυνες φυλές, αλλά «επικίνδunami ιδιοκτήτες σκύλων». Η στέρωση μπορεί να είναι ένα μέτρο πρόληψης της επιθετικότητας ενός ζώου και η εκπαίδευση του ένα άλλο μέτρο. Η εισήγησή μας είναι να αφαιρεθεί όλος ο πίνακας. Εναλλακτικά θα μπορούσε να προστεθεί ότι μεγαλόσωμες φυλές σκύλων θα πρέπει να κυκλοφορούν με φίμωτρο.

***ΣΗΜΕΙΩΣΗ:** Εφόσον θα καθορίζονται επικίνδυνες φυλές με βάση το Νόμο, τότε να ενημερωθούν οι αεροπορικές εταιρείες για την νομοθεσία ώστε να μην επιτρέπουν επιβίβαση τέτοιων φυλών με προορισμό την Κύπρο. Για το παραπάνω να προταθούν ποινές.*

Άρθρο 22 (2) + (5)

Δεν χρειάζεται το νέο εδάφιο 5 γιατί ό,τι λέει ήδη αναφέρεται στο εδάφιο 2 του υφιστάμενου Νόμου.

«τα ποσά που καταβάλλονται για οποιοδήποτε αδίκημα, δυνάμει του παρόντος άρθρου, λογίζονται ως πρόστιμο το οποίο επιβλήθηκε **κατόπιν καταδίκης** για το εν λόγω αδίκημα» θα αντιβαίνει με τις διατάξεις του Περί Προστασίας και Ευημερίας των Ζώων Νόμο, σε περιπτώσεις που η εξώδικη ρύθμιση θα αφορά θέματα που σχετίζονται με την ευημερία του ζώου. **Τονίζουμε δε πως στις περιπτώσεις αυτές δύναται να επιβληθεί η απαγόρευση στον ιδιοκτήτη να έχει κατοικίδιο με βάση τον ίδιο Νόμο.**

Επίσης στο άρθρο 20 του βασικού νόμου περι σκύλων, λέει ότι «**καμία δίωξη δεν ασκείται αν το εξώδικο πρόστιμο καταβληθεί ...**» ενώ με τις διατάξεις του Περί Προστασίας και Ευημερίας των Ζώων Νόμο αναφέρεται ότι: «...σε περιπτώσεις που η εξώδικη ρύθμιση θα αφορά θέματα που σχετίζονται με την ευημερία του ζώου, πρέπει οπωσδήποτε να γίνει καταγγελία από μέρους των ΚΥ»...άρα και δίωξη...

Παρά τα πιο πάνω τα άρθρα 23 και 24 αναφέρουν ότι: «... η πληρωμή εξώδικου προστίμου δεν αποτελεί καταδίκη.» **ΤΙ ΙΣΧΥΕΙ ΤΕΛΙΚΑ;**

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: *Ορισμένες πρόνοιες του παρόντος Νόμου έρχονται σε αντίθεση ή αλληλεπικαλύπτουν ή αναιρούν άλλες ήδη ψηφισμένες νομοθεσίες του Κράτους, οι οποίες μπορεί να δημιουργήσουν πρόβλημα στην εφαρμογή έκαστης νομοθεσίας. Επομένως πριν την ψήφιση καλό θα ήταν να μελετηθούν εις βάθος και ο επηρεαζόμενες νομοθεσίες ώστε να μην υπάρξουν τέτοια προβλήματα.*

Άρθρο 29

Με τις νέες προσθήκες, δημιουργούνται πρακτικές δυσκολίες στην εφαρμογή του άρθρου αυτού. Για να εφαρμοστεί θα πρέπει να δημιουργηθεί έντυπο κατάλληλο και θα πρέπει η κάθε τοπική αυτοδιοίκηση να έχει μηχανισμούς ελέγχου του θέματος.

Πρώτος Πίνακας – Τύπος άδειας κατοχής σκύλου:

ΟΠΩΣΔΗΠΟΤΕ ΠΡΕΠΕΙ ΣΤΗΝ ΑΔΕΙΑ ΝΑ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΚΑΙ Ο ΑΡ. ΠΟΜΠΟΔΕΚΤΗ ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΥ!!!

Τρίτος Πίνακας:

-Δεν αναφέρεται το τέλος άδειας των επικίνδυνων φυλών που δεν είναι στειρωμένοι

-Να παραμείνουν τα ίδια τα τέλη τόσο των στειρωμένων όσο και των μη στειρωμένων σκύλων

-Τα τέλη των επικίνδυνων φυλών είναι εξωπραγματικά μεγάλα. Αυτό θα οδηγήσει τον πολίτη να μην δηλώνει ότι κατέχει μία τέτοια φυλή ή να εγκαταλείψει το σκύλο του πριν την εφαρμογή της νομοθεσίας. Εισηγούμαστε να κατέβει σημαντικά το τέλος κατοχής τέτοιων φυλών (π.χ. στα 50 ευρώ), για να μπορούν οι πολίτες να τα δηλώσουν. Αν επιμείνετε στο μέτρο αυτό πιθανότατα να παρουσιαστεί το φαινόμενο της αύξησης των αδέσποτων σκύλων των «επικίνδυνων φυλών». Επιπλέον, το τέλος μπορεί να ανέβει σε δυο-τρια χρόνια και αφού ολοκληρωθεί η καταγραφή τέτοιων φυλών.

-Εφόσον υπάρχει η διάθεση να αυξηθούν τα τέλη θα πρέπει και οι Τοπικές Αρχές να μεριμνήσουν αν υπάρχουν παροχές (πάρκα για βόλτα, παραλίες σκύλων κ.λ.π) για τα ζώα συντροφιάς. Μία τέτοια καθολική αύξηση, χωρίς την αντίστοιχη ανταπόδοση δύσκολα θα γίνει αποδεκτή από τους πολίτες.

Πέμπτος πίνακας – Επικίνδυνες φυλές

α. Οι φυλές που προστέθηκαν μετά το πρώτο «ή» είναι διαφορετικές φυλές και δεν πρόκειται για τις ίδιες φυλές σκύλων, επομένως το διαζευκτικό «ή» πρέπει να αφαιρεθεί και να μουν τα σωστά σημεία στίξης.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Εφόσον θα καθορίζονται επικίνδυνες φυλές με βάση το Νόμο, τότε να ενημερωθούν οι αεροπορικές εταιρείες για την νομοθεσία ώστε να μην επιτρέπουν επιβίβαση τέτοιων φυλών με προορισμό την Κύπρο. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί από το Τμήμα τελωνείων ότι παραβιάζεται η νομοθεσία τότε θα πρέπει να επιβάλλεται πρόστιμο και στην εταιρεία που εκτελεί την μετακίνηση.

ΕΞΩΔΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Γενικό σχόλιο: Να διασαφηνιστεί όπου είναι αναγκαίο ότι το πρόστιμο θα επιβάλλεται ανά ζώο και όχι ανά περίπτωση.

Σημείο 13 στην εξώδικη ρύθμιση: «...για τη δήλωση σκύλου από εγγεγραμμένο κτηνίατρο ως μη επικίνδυνη φυλή.»

Βάση του Ευρωπαϊκού Κανονισμού αρ. (ΕΕ) 576/2013 η οποία έχει εναρμονιστεί στο Κυπριακό δίκαιο την ευθύνη καθορισμού της φυλής την έχει ο ίδιος ο ιδιοκτήτης του ζώου. Σε περίπτωση που θα ήθελε το Κράτος η φυλή να καθορίζεται από τους εγγεγραμμένους Κτηνιάτρους, θα πρέπει να θεσπιστούν τα χαρακτηριστικά της κάθε φυλής και θα θέλαμε περαιτέρω να σας ενημερώσουμε ότι έχει χαθεί δικαστική διαμάχη σε περίπτωση δαγκώματος από υποτιθέμενο σκύλο επικίνδυνης φυλής...

Σημείο 21. Η ποινή να αφορά και τις αεροπορικές εταιρείες και εφόσον γίνεται τέτοια εισαγωγή, εκτός από τον υπεύθυνο που φέρνει τέτοιες φυλές, το πρόστιμο να μπαίνει και στην αεροπορική που μεταφέρει το ζώο. Αυτό αφού ενημερωθούν οι αεροπορικές εταιρείες.

Σημείο 22: Υπάρχουν πολλές διασταυρώσεις που δεν είναι επικίνδυνες φυλές....

Ίσως επιτέλους θεθούν κάποιες διαδικασίες για να αρχίσουν να καταγράφονται από κτηνιάτρους κι ιατρούς όλα τα περιστατικά δηγμάτων για να υπάρξουν και οι πρώτες μελέτες σχετικές με το ποιοι σκύλοι είναι τελικά οι επικίνδυνοι και εκεί θα διαπιστωθεί πως η απάντηση είναι η έλλειψη παιδείας/ενημέρωσης παιδιών και γονιών και οι ανεκπαιδευτοι ιδιοκτήτες.

Σημεία τα οποία λείπουν από την νομοθετική ρύθμιση:

1) Δεν αναφέρεται πουθενά στο προτεινόμενο νομοσχέδιο ότι πρέπει οι Δήμοι ή οι Κοινότητες να μεριμνούν να έχουν αρμόδιο άτομο διαθέσιμο για την περισυλλογή αδέσποτων σκύλων, όλο το εικοσιτετράωρο, καθώς και αριθμό Παγκύπριας εξυπηρέτησης, ή έστω αριθμό επικοινωνίας ανά Δήμο ή Κοινότητα ή συμπλέγματα αυτών. Η πρόταση αυτή είχε συμπεριληφθεί στις προηγούμενες προτάσεις θέσεις του ΠΚΣ (συνημμένο 1).

2) Τα αρμόδια άτομα του πιο πάνω σημείου θα πρέπει να εκπαιδεύονται και πρέπει η εκπαίδευσή τους να περιλαμβάνει και τη χρήση αναισθητικού όπλου το οποίο θα πρέπει να έχουν σε κατοχής τους και έτοιμο προς χρήση, για τις περιπτώσεις εκείνες που δεν μπορούν να συλλάβουν τους σκύλους με τους συνήθεις τρόπους.

3) Ο νομοθέτης δεν έλαβε υπόψη κατά τη σύνταξη της νομοθεσίας τους λόγους που δημιουργήθηκε ο μεγάλος αριθμός αδέσποτων σκύλων, καθώς και των λεγόμενων «επικίνδυνων φυλών». Παρακάτω θα επιχειρήσουμε να σας παρουσιάσουμε περιληπτικά τους λόγους που οδήγησαν στα πιο πάνω:

(α) Οι εκτροφείς της αυλής (backyard breeding) και η αύξηση αδέσποτων ζώων: Σε ότι αφορά τους εκτροφείς ζώων θα πρέπει να δημιουργηθεί μία επιτροπή, η οποία θα εκδίδει τις άδειες εκτροφής, βασισμένη σε πραγματικά δικαιολογητικά. Παρατηρείται το φαινόμενο να υπάρχουν εκτροφείς ζώων χωρίς κανένα προσόν (εκπαίδευση, πτυχίο κλπ.), ή χωρίς εγγραφή στα μητρώα των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών. Κάποιοι από αυτούς εκτρέφουν ζώα σε άθλιες συνθήκες (κοινώς έχουν τις σκυλίτσες σε κλουβιά που δεν πληρούν τις ελάχιστες προδιαγραφές, βρώμικα, χωρίς τις απαραίτητες αγωγές) ενώ τα ζώα δεν είναι ούτε σεσημασμένα, ούτε καταχωρισμένα. Τα ζώα χρησιμοποιούνται για να παράγουν κουτάβια, τα οποία «χρυσοπωλούν», χωρίς να καταβάλουν τον απαραίτητο φόρο προς το κράτος. Αυτού του τύπου οι εκτροφείς, ονομάζονται «εκτροφείς της

αυλής» ή “backyard breeders” και αποτελούν μεγάλο πρόβλημα σε όλο τον κόσμο. Πρέπει να υπάρχει αυστηρή παρακολούθηση των δραστηριοτήτων τους, καθώς ευθύνονται σε μεγάλο ποσοστό για την δημιουργία του φαινομένου των αδέσποτων ζώων (μαζί με τους ανεύθυνους ιδιοκτήτες ζώων). Νοείται ότι υπάρχουν αρκετοί εκτροφείς ζώων οι οποίοι είναι επαγγελματίες και των οποίων η εικόνα αμαυρώνεται από τους παραπάνω.

(β) Εκπαιδευτές ζώων – Καλύτερα μη εκπαίδευση παρά κακή εκπαίδευση: Όπως συμβαίνει και με τους εκτροφείς, πολλοί πολίτες «αυτοαποκαλούνται» εκπαιδευτές σκύλων, χωρίς να έχουν καμία τεκμηριωμένη εκπαίδευση (αναγνωρισμένο πτυχίο εκπαιδευτή κλπ.), με αποτέλεσμα το επίπεδο της παρεχόμενης «εκπαίδευσης» να είναι αμφιλεγόμενο και οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται να δημιουργούν «άγρια σκυλιά» και όχι εκπαιδευμένα σκυλιά. Είναι λογικό ένας μεγαλόσωμος σκύλος ο οποίος δεν έχει εκπαιδευτεί σωστά να καθίσταται επικίνδυνος, όχι επειδή είναι η φυλή του επικίνδυνη, αλλά επειδή τον εξανάγκασαν. Όπως και για τους εκτροφείς ζώων, ισχύει το ίδιο και για τους εκπαιδευτές των ζώων, δηλαδή υπάρχουν επαγγελματίες του κλάδου με εξαιρετικές γνώσεις. Ωστόσο, δεν υπάρχει επαρκές αρχείο με τους εκπαιδευτές σκύλων και πρέπει να υπάρχει πραγματική άδεια εκπαιδευτή σκύλου, η οποία να δίδεται από ειδική επιστημονική επιτροπή.

(γ) Χώροι κράτησης/πώλησης ζώων συντροφιάς (Pet Shops): Δεν υπάρχει μέχρι στιγμής νομοθεσία για τις υποχρεώσεις των ιδιοκτητών των χώρων κράτησης/φυλαξης ζώων (pet shops). Με αποτέλεσμα ζώα που πωλούνται από τα pet shops να μην καταγράφονται σημαίνονται κλπ. Με πρωτοβουλία των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών ξεκίνησε η συγγραφή μίας τέτοιας νομοθεσίας, για την οποία καταθέσαμε προτάσεις. Το θέμα αυτό πρέπει να ρυθμιστεί άμεσα ώστε να έχουν νόημα οι υπόλοιπες νομοθεσίες.

Εν κατακλείδι επαναλαμβάνουμε τη πάγια θέση μας ότι πρέπει όλοι οι Νόμοι που αφορούν τους σκύλους, να περιληφθούν σε μία νομοθεσία πακέτο, ώστε να είναι ευκολότερη η παρακολούθηση και ξεκάθαρες οι αρμοδιότητες του κάθε τμήματος. Πρέπει τέλος, οι νομοθεσίες να συντάσσονται μετά από πραγματική διαβούλευση με τους επιστημονικούς και άλλους φορείς και πρέπει πάντα οι γνώσεις και οι εμπειρίες των επαγγελματιών κάθε κλάδου να χρησιμοποιούνται προς βελτίωση όλων των νομοθεσιών.